

Н. І. Земзюліна,*доктор історичних наук, доцент,
декан історичного факультету,
Черкаський національний університет
ім. Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна***Л. А. Вовчук,***кандидат історичних наук, ст. викладач
кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики,
Чорноморський державний університет
ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ТАЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ у XXI ст.

У цій статті автор акцентує увагу на важливості регіону Південно-Східної Азії для США на сучасному етапі, що досить чітко простежується у проголошеній Б.Обамою зовнішньополітичній стратегії США щодо співпраці з країнами Південно-Східної Азії та регіону у цілому. За відносно короткий проміжок часу (2009-2011 рр.) США вдалося заявити про себе як про країну, що ніколи не залишала Південно-Східну Азію і має намір виступати гарантом миру і стабільності в регіоні. У вищій ступені плідно розвивається співпраця США з Таїландом. Хоча і існують певні складнощі у відносинах. Інтенсифікація військово-політичного співробітництва США з країнами Південно-Східної Азії викликає цілком виправдані побоювання з боку Китаю і сприяє посиленню американсько-китайського суперництва в регіоні.

Ключові слова: США, Південно-Східна Азія, В'єтнам, Філіппіни, Таїланд, Сінгапур, Індонезія, Малайзія, військова співпраця.

Протягом тривалого часу після закінчення війни у В'єтнамі, США не виявляли особливого інтересу до Південно-Східної Азії і не мали там чіткої зовнішньополітичної стратегії. Участь Вашингтона у справах регіону виражалася в епізодичному реагуванні на виникнення кризи, а офіційні візити були рідкісні і погано сплановані. Під час азійської фінансової кризи 1997-1998 рр. адміністрація Б. Клінтона не надала допомоги азійським економікам і фактично надала АСЕАН можливість очолити процеси регіональної інтеграції. У цей період в контексті стратегії США в АТР акцент був зроблений на розвиток відносин з країнами Північно-Східної Азії, а Південно-Східна Азія займала маргінальні позиції в американській зовнішній політиці.

Тільки після подій 11 вересня 2001 р., що відбулися у США, відбулося відкриття в Південно-Східній Азії «другого фронту»

антитерористичної боротьби і Вашингтон став розширювати ступінь своєї залученості у справі регіону. У 2002 р. США і десять країн-членів АСЕАН підписали Спільну декларацію про співробітництво в боротьбі з міжнародним тероризмом. США стали посилювати військову співпрацю і проводити спільні військові навчання з країнами регіону. Після подій 11 вересня значно зміцнилися військові зв'язки США з Філіппінами, Таїландом, Сінгапуром та Індонезією. Разом з тим слід відмітити, що інтереси США в регіоні на цьому етапі обмежувалися переважно антитерористичною боротьбою, а співробітництво розвивалося в напрямку поступового відновлення військово-політичних зв'язків США з країнами регіону на двосторонній основі [1].

Демонстрована Вашингтоном протягом 1990-х рр. «зневага» до Південно-Східної Азії дозволило, в свою чергу, безперешкодно

нарощувати там зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні позиції Китаю. Як зазначає китайський дослідник Тао Веньчжао, інтерес до Південно-Східної Азії Вашингтон проявив тільки тоді, коли виявив, що впливовість Китаю в регіоні збільшується, а баланс сил в регіоні може бути не на користь США. Хронологічно усвідомлення США необхідності активізувати свою участь в Південно-Східній Азії відбулося в останні роки перебування Дж. Буша-молодшого на посаді президента і повною мірою було відображено у зовнішньополітичній стратегії вже при адміністрації Б. Обами. Проголошений Б. Обамою у 2009 р. курс на «повернення в Азію» крім загального зсуву геополітичного фокусу США в Азіатсько-Тихоокеанський регіон означав і підвищення ролі Південно-Східної Азії в тихоокеанській стратегії США.

Офіційно декларований у 2011 р. план повномасштабного повернення США до Азії припускав зміцнення існуючої системи союзницьких відносин у регіоні, поглиблення відносин з державами, розширення участі США в багатосторонніх форматах взаємодії, поширення торгівлі та інвестицій в регіоні, просування демократії і прав людини. У контексті Південно-Східної Азії це означало необхідність зміцнення союзницьких відносин з Філіппінами і Таїландом; зближення з іншими перспективними регіональними державами – В'єтнамом, Сінгапуром, Індонезією і Малайзією; розширення участі в багатосторонніх регіональних інститутах і в тому числі співпраця з АСЕАН; стимулювання демократичних процесів у державах Південно-Східної Азії з особливим акцентом на М'янму і В'єтнам.

У реалізації курсу «на повернення в Азію» оптимальним і, як показав розвиток подій, дієвим методом стало втручання Вашингтона в існуючі між Китаєм і низкою держав Південно-Східної Азії територіальні суперечки в Південно-Китайському морі [2].

Так, з залученням Вашингтона влітку 2010 р. до проблеми Південно-Китайського моря військовий союз США і Філіппін, що

вже тривалий час знаходився в аморфному стані, отримав нове дихання. За період з 2010 по 2011 рр. істотно інтенсифікувалося двостороннє співробітництво по військовій лінії. Військово-технічні аспекти співпраці включають, зокрема, допомогу США в модернізації філіппінських ВМС. У січні 2011 р. відбувся перший американсько-філіппінський стратегічний діалог, що завершився підписанням угоди про створення робочих груп з вивчення питання нарощування двостороннього співробітництва у галузі територіальної оборони та безпеки на морі. А в листопаді 2011 р. міністри закордонних справ США і Філіппін підписали Манільську декларацію про посилення двостороннього співробітництва в галузі оборони. Також помітно почастишали спільні американсько-філіппінські військові навчання [3].

Втручання США в проблематику Південно-Китайського моря додало сильний імпульс розвитку американсько-в'єтнамських відносин, і насамперед у військово-політичній сфері. Проявилася зовсім недавно зацікавленість Вашингтона в розвитку зв'язків з В'єтнамом, набуття у його особі потенційного прихильника в латентному протистоянні з Китаєм обумовлені потенціалом цієї країни, яка за американськими оцінками, в найближчому майбутньому може еволюціонувати в «державу середньої величини», здатну проектувати значущий вплив в Південно-Східній Азії. В цілому ініціативи останніх років свідчать про наміри вивести двосторонні відносини на новий рівень. В той же час не можна не відзначити ряд перешкод, що ускладнюють зближення двох країн: відмінність політичних режимів двох країн, серйозні порушення прав людини у В'єтнамі, спадщина В'єтнамської війни.

Індонезія привертає Вашингтон в силу цілого ряду факторів, серед яких особливо можна виділити її впливовість у АСЕАН (Індонезію навіть називають геополітичним центром АСЕАН); її стратегічне розташування на перетині критично важливих морських шляхів, що з'єднують Близький

Схід і Східну Азію; її найбільшу в межах Південно-Східної Азії територію; її динамічну економіку, і, нарешті, успішні демократичні перетворення (Індонезія є найбільшою демократією в Південно-Східній Азії і третьою за величиною демократичною державою у світі). Стрімка інтенсифікація контактів США з Індонезією йшла услід за терактами 11 вересня 2001 р. Слід, однак, зауважити, що активна взаємодія США та Індонезії в сфері Контертерористичної діяльності почалася тільки після терористичних атак на о. Балі в жовтні 2002 р. і в Джакарті в серпні 2003 р. Під час зустрічі Дж. Буша-молодшого і Мегаваті Сукарнопутрі в жовтні 2003 р. боротьба з тероризмом була названа в якості загального пріоритету.

Окремої згадки заслуговують відносини США з Сінгапуром – довготривалим неформальним союзником Вашингтона. Незважаючи на критичний розмір Сінгапуру, це місто-держава посідає важливе місце у зовнішніх зв'язках США. Сінгапур – це «азіатський тигр», розвинуте суспільство з інноваційною економікою; це держава, що володіє безпосередньою близькістю до стратегічно важливої Малакській протоці; це прихильник більш широкого залучення США в справи Південно-Східної Азії. Крім торгівлі держави активно розвивають військову співпрацю. Сінгапур послідовно підтримує ідею значної військової присутності США в АТР. Підписаний двома сторонами в 1990 р. Меморандум про взаєморозуміння відкрив США доступ до сінгапурської бази Пайя Лебар і порту Сембаван. У липні 2005 р. США і Сінгапур підписали рамкову стратегічну угоду, яка формалізувала двосторонні відносини в галузі безпеки і оборони за такими напрямками, як боротьба з тероризмом, нерозповсюдження зброї масового знищення, спільні військові навчання, політичний діалог і оборонні технології. Свідченням поглиблення двостороннього військового співробітництва стало досягнення домовленості про розміщення в Сінгапурі починаючи з 2012 р. чотирьох американських бойових кораблів.

Новий курс США в регіоні припускає зближення і з Малайзією. Слід зауважити, що американсько-малайзійські відносини не позбавлені серйозних протиріч. З одного боку, ці дві держави пов'язують досить міцні торгово-економічні відносини. США і Малайзія розвивають військове співробітництво, воно, зокрема, включає інтенсивні обміни, підготовку військових кадрів, спільні вчення, зустрічні візити високопосадових представників оборонних відомств двох країн, продаж американських озброєнь. Так, щорічно від 15 до 20 кораблів ВМС США наносять візити в порти Малайзії.

З іншого боку, сторони неодноразово демонстрували різницю поглядів на різні регіональні проблеми. Так, Малайзія, що є мусульманською державою, виступала проти вторгнення США до Іраку, обвинувачувала Вашингтон в тероризмі проти іракського народу, висловлювала незгоду з американським підходом до тероризму в цілому. Вашингтон, у свою чергу, висловлював побоювання з приводу тісних відносин Малайзії з такими країнами-ізолятами, як, наприклад, Іран або Судан. Слід, однак, зауважити, що з 2009 р., коли американська адміністрація Б. Обама і малайзійський Міністр Наджіба Разака приступили до виконання своїх обов'язків, проявилася тенденція налагодження відносин. Символічним був офіційний візит в листопаді 2010 р. Х. Клінтон в Куала-Лумпур, що став першим візитом держсекретаря США до Малайзії з 1995 р.

Отже, проаналізувавши співробітництво США в межах висунутого Б. Обамою завдання на зміцнення союзницьких відносин з державами Південно-Східної Азії, можна прийти до висновку, що найбільш активно ведеться робота по зближенню з Таїландом, другим після Філіппін союзником США в регіоні. Союзницькі відносини США і Таїланду мають в активі солідний досвід спільних операцій в ході воєн в Кореї, В'єтнамі та Перській затоці. Не маючи власних військових баз на території Таїланду, Вашингтон в 2004 р. отримав доступ до тайської бази «Утапао»,

що органічно вписується в американську стратегію в Південно-Східній Азії «місця, а не бази», яка передбачає перевагу періодичного використання баз для проведення операцій і навчань, а не утримання баз з постійним військовим контингентом [4].

Таїланд і Сполучені Штати були друзями протягом майже двох століть. Їх офіційні відносини сягають корінням підписання Договору про дружбу і торгівлю між двома країнами від 20 березня 1833 року, за часів президентства Ендрю Джексона, сьомого президента Сполучених Штатів, і царювання Його Величності Короля Рама III династії Чакри. З підписанням цього договору, обидві країни зобов'язалися встановити «вічний мир» між собою, обітниця, що, безумовно, витримала випробування часом. Неможливо не відмітити, що цей договір був перший такий договір, що Сполучені Штати уклали з будь-якою азійською країною.

Цікавий факт, що теперішній король Таїланду Пуміпон Адульядет Махарадж народився в Кембриджі, штат Массачусетс, де його батько, Принц Махідол, вивчав медицину в Гарвардській медичній школі. З його вступом на престол король відвідав США двічі – вперше в 1960 році і вдруге в 1967 році. У листопаді 1996 р. Клінтон відвідав Таїланд, і це був перший візит чинного президента США після візиту президента Ніксона в 1969 році.

Протягом тривалого періоду політичної нестабільності в Таїланді, відносини Бангкок-Вашингтон залишалися стабільними. Офіційні особи США виразили незадоволення політикою уряду, зокрема, скороченням прав тайських громадян відповідно до указу про надзвичайний стан (в даний час скасований), і закликав уряд Абхісит продовжити шлях примирення. В цілому, довгострокові відносини, схоже, пережили кризу і діалог поновився на високому рівні.

Американські військові чиновники прагнуть підтримувати тісні зв'язки з тайським військовим відомством, особливо враховуючи стратегічне значення тайських об'єктів в можливих регіональних суперечках. Хоча

використання тайської аеродромів зіграло вирішальну роль в американських військових операціях, деякі спостерігачі мають сумніви, що Таїланд дозволить Сполученим Штатам використовувати ці засоби в деяких потенційних конфліктів.

Тим не менш двостороння взаємодія триває, особливо в традиційних галузях, таких як безпекова співпраця. Таїланд відправив військовий персонал в дві міжнародні місії в 2010 році: два військово-морських корабля для участі в боротьбі з піратством біля берегів Сомалі, і батальйон миротворців у Дарфурі, Судан. Деякі потенційні суперечності у відносинах, були вирішені. В листопаді 2010 року, Таїланд видав відомого міжнародного торговця зброєю Віктора Бута, який був заарештований під час спільної американсько-тайської операції в березні 2008 року в Сполучених Штатах. Це до речі викликало неабияку критику з боку Російської Федерації.

Таїланд є однією з п'яти країн Азійсько-Тихоокеанського регіону, і однією з усього лише двох країн у Південно-Східній Азії, з якими у Сполучених Штатів є двостороння угода безпеки. Угода про військове сприяння була підписана зі Сполученими Штатами в 1950 році, після закінчення Корейської війни. У 1954 році був підписаний Пакт, відповідно до якого Сполучені Штати визнають, що загрози для безпеки Таїланду становить загрозу для Сполучених Штатів. Цей пакт був згодом підкріплений Спільним комюніке за підсумками 1962 року.

Тісні зв'язки між США і Таїландом слугують міцною основою для загального участі Сполучених Штатів в Південно-Східній Азії та Азійсько-Тихоокеанському регіоні в цілому. Така співпраця приймає форму не тільки двосторонніх контактів між урядом США і кожної з країн регіону, а також відбувається через участь США в різних регіональних організаціях і форумах, таких, як АСЕАН.

В даний час майже 600 американських компаній, великих і малих, мають бізнес в Таїланді, і це число зростає. Ці американські

компанії, які займаються різними аспектами економічної діяльності в Таїланді – виробництво, енергетика, торгівля, фінансові консультації тощо. У це число входять американські транснаціональні компанії, такі як General Motors, Chrysler Corporation, Ford Motor, IBM, Unocal Corporation, Kellogg, Citibank, NationsBank, Банк Америки, General Electric, Coca-Cola, Digital Equipment, Microsoft та багато інших. Що стосується освіти, тобто більш ніж 10.000 тайських студентів навчаються у навчальних закладів в Сполучених Штатах, в тому числі студенти програми та стипендії Фулбрайта [5].

Зважаючи на те, що Таїланд є одним з найбільших одержувачів прямих іноземних інвестицій в регіоні, економіка Таїланду сильно залежить від своїх торговельних та інвестиційних партнерів. Економічні відносини зі Сполученими Штатами Америки займають центральне місце в економічній стратегії Таїланду, що є орієнтованою на зовнішній світ. За даними американського Міністерства торгівлі США торгівля з Таїландом в 2011 році складалася з майже \$ 7 млрд. експорту і більше \$ 19 млрд. імпорту Основний експорт із США включав схеми, деталі комп'ютерів, напівпровідників, бавовна, частини літаків, електроніка, соєві боби і масло. Основний імпорт в Сполучені Штати включав електроніку, ювелірні вироби, морепродукти, одяг, меблі, натуральний каучук, автомобільні запчастин та рис. Державний департамент повідомляє, що хоча Японія є найбільшим торговим партнером Таїланду, Сполучені Штати є найбільшим ринком експорту Таїланду. Таїланд вже давно розглядається як сильна база для іноземних інвесторів, але ряд політичних переворотів і нові закони призвели до істотної критики останніх урядів.

Таїланд відіграє важливу роль в системі підготовки і тренування американських військових як платформи для проведення військових маневрів США в Азії. Щорічно США і Таїланд проводять більше 40 спільних військових навчань і в тому числі щорічні великомасштабні багатонаціональні військові навчання «Золота кобра», найбільші в регіоні

спільні навчання Тихоокеанського командування США, що проводяться на території Таїланду. Сполучені Штати виділили кошти на закупівлю озброєнь і військової техніки для тайських військових через Foreign Military Financing (FMF) програми. Будучи одним з найбільших союзників, що не входить до НАТО, Таїланд також має право на перевезення використаних американських кораблів, військово-морських і повітряних суден. США стикаються з жорсткими конкурентами на військовому ринку продажів в Таїланді, особливо тому, що інші країни більшою мірою готові брати участь у бартерній торгівлі сільськогосподарської продукції [6].

Таїланд зміцнив свої партнерські відносини зі Сполученими Штатами, після того як надав свої військові контингенти для участі у двох американських військових операціях, що стали частиною широкої війни з тероризмом, яка була розпочата після атак 11 вересня 2001 року. Таїланд відправлено 130 солдатів, в основному інженерів, до Афганістану для участі в операції Непохитна свобода. Тайський сили були відповідальні за будівництво злітно-посадкової смуги на авіабазі Баграм, за медичні послуги, і деякі спеціальні силові операції. Хоча Таїланд залишався офіційно нейтральним під час американського вторгнення до Іраку, як свій внесок у відновлення Іраку, Таїланд направив більше 450 військовослужбовців, у тому числі медиків, особливо після загибелі двох солдат у грудні 2003 року. Навесні 2004 року Таксін пригрозив вивести війська, якщо ситуація в галузі безпеки не буде стабілізована. Вивід військ був завершений у вересні 2004 року.

Співробітництво у галузі розвідки між Таїландом і США помітно зросло після подій 11 вересня 2001 року, які призвели до заснування Центру боротьби з тероризмом (відомий як СТІС) в 2001 році. СТІС, який поєднує в собі персонал агентства розвідки в Таїланді і спеціалізовані відділення військових і збройних сил, тісно співпрацює з ЦРУ у сфері обміну об'єктами та інформацією.

Слід, однак, відзначити, що в останнє десятиліття відносини США і Таїланду

відзначені розбіжностями в стратегічних інтересах і посиленням торгових протиріч. Короткочасне охолодження союзницьких відносин відбулося після військового перевороту в Таїланді у вересні 2006 р. У зв'язку з порушенням демократичного правління в Таїланді Вашингтон призупинив надання військової допомоги цій державі аж до грудня 2007 р., коли там були проведені вибори. Незважаючи на відновлення двостороннього військового співробітництва у повному масштабі, у Вашингтоні виникла деяка непевність щодо довготривалості військово-політичного союзу і прихильності Таїланду демократичним цінностям. Політична нестабільність Таїланду, епізоди насильства під час вуличних демонстрацій протесту підривають культивовані Вашингтоном імідж Таїланду як моделі демократичного управління в регіоні [7].

Ряд обставин може сприяти ослабленню американсько-тайських союзницьких відносин – політична нестабільність Таїланду, сильні сепаратистські настрої в південних провінціях Таїланду і прогресуючі відносини Таїланду з Китаєм. Багато експертів вже

зараз відзначають регрес союзних відносин двох країн і вказують на те, що Вашингтон більшою мірою орієнтований на розвиток взаємодії з Індонезією, ніж з Таїландом. І дійсно, навряд чи простим збігом став розпочатий Х. Клінтон в лютому 2009 р. візит саме до Індонезії в рамках її першого відвідування Південно-Східної Азії після вступу на посаду держсекретаря США.

Резюмуючи, можна відзначити, що висунений Б. Обамою зовнішньополітичний курс на «повернення в Азію» досить успішно реалізується в Південно-Східній Азії. За відносно короткий проміжок часу (2009-2011 рр.) США вдалося заявити про себе як про країну, що ніколи не залишала Південно-Східну Азію і має намір виступати гарантом миру і стабільності в регіоні. У вищій ступені плідно розвивається співпраця США з Таїландом. Хоча і існують певні складнощі у відносинах. У той же час інтенсифікація військово-політичного співробітництва США з країнами Південно-Східної Азії викликає цілком виправдані побоювання з боку Китаю і сприяє посиленню американсько-китайського суперництва в регіоні.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Лексютина Я.В. Политика США в Юго-Восточной Азии при Б. Обаме: укрепление союзнических отношений и формирование новых партнерств / Я.В. Лексютина // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – 2012. – № 7 (21). – С. 110.
2. Радиков И.В. Дисперсия современной архитектуры безопасности в АТР: глобальные тенденции и региональные особенности / И.В. Радиков // Социальные и гуманитарные науки на Дальнем Востоке. – 2011. – № 2. – С. 12.
3. Лексютина Я.В. США – КНР: соперничество в Юго-Восточной Азии обостряется / Я.В. Лексютина. // Азия и Африка сегодня. – 2012. – № 3. – С. 4.
4. Thailand: Background and U.S. Relations // CRS Report for Congress. – June 5, 2012. – P. 20.
5. Thailand: Background and U.S. Relations // CRS Report for Congress. – June 5, 2012. – P. 13.
6. Clinton H. America's Pacific Century. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.state.gov/secretary/rm/2011/11/176999.htm>
7. Лексютина Я.В. Политика США в Юго-Восточной Азии при Б. Обаме: укрепление союзнических отношений и формирование новых партнерств. – С. 111.

Н. И. Землюлина,

Черкасский национальный университет им. Б. Хмельницкого, г. Черкассы, Украина

Л. А. Вовчук,

Черноморский государственный университет им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ТАЙСКО-АМЕРИКАНСКИЕ ОТНОШЕНИЯ в XXI ст.

В этой статье автор акцентирует внимание на важности региона Юго-Восточной Азии для США на современном этапе, что достаточно четко прослеживается в провозглашенной Обамой внешнеполитической

стратегии США по сотрудничеству со странами Юго-Восточной Азии и региона в целом. За относительно короткий промежуток времени (2009-2011 гг.) США удалось заявить о себе как о стране, которая никогда не оставляла Юго-Восточную Азию и намерен выступать гарантом мира и стабильности в регионе. В высшей степени плодотворно развивается сотрудничество США с Таиландом. Хотя и существуют определенные трудности в отношениях. Интенсификация военно-политического сотрудничества США со странами Юго-Восточной Азии вызывает вполне оправданные опасения со стороны Китая и способствует усилению американо-китайского соперничества в регионе.

***Ключевые слова:** США, Юго-Восточная Азия, Вьетнам, Филиппины, Таиланд, Сингапур, Индонезия, Малайзия, военное сотрудничество.*

N. Zemzulina,

Cherkasy National University named after Bogdan Khmelnytsky, Cherkasy, Ukraine

L. Vovchuk,

Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolaiv, Ukraine

THAI-AMERICAN RELATIONS in the XXI century

For a long time after the war in Vietnam, the US did not show much interest in Southeast Asia and had a clear foreign policy strategy there. Participation in Washington for the region expressed in episodic response to a crisis occurs, and official visits were rare and poorly planned.

Only after the events of September 11, 2001, held in the US, was opened in Southeast Asia «second front» in counter-terrorism and Washington began to expand the extent of its involvement in the affairs of the region. In 2002 the United States and the ten ASEAN member countries signed a joint declaration on cooperation in the fight against international terrorism. United States began to strengthen military cooperation and conduct joint military exercises with countries in the region. After September 11, much stronger military ties with the United States from the Philippines, Thailand, Singapore and Indonesia. However, it should be noted that US interests in the region at this stage mainly limited to counter-terrorism and cooperation developed towards a gradual resumption of military and political ties with the US region bilaterally.

Interest in Southeast Asia, Washington has shown only when found that China's influence in the region increases and the balance of power in the region can not be in favor of the United States. Chronologically awareness of the need to step up US participation in Southeast Asia occurred in recent years in George. W. Bush as president and fully reflected in the foreign policy strategy already under the administration of Barack Obama. Obama proclaimed in 2009 a policy of «return to Asia» in addition to general geopolitical shift the focus of the US in the Asia-Pacific region and meant to enhance the role of South-East Asia in the Pacific US strategy.

Officially declared in 2011 a full-scale plan to return US Asia suggested strengthening the existing system of alliance in the region to enhance relations with states, expanding US involvement in multilateral formats of cooperation, dissemination of trade and investment in the region, the promotion of democracy and human rights. In the context of South Asia, this meant the need to strengthen the alliance with the Philippines and Thailand; convergence with other promising regional countries – Vietnam, Singapore, Indonesia and Malaysia; increased participation in multilateral and regional institutions including cooperation with ASEAN; stimulate democracy in South-East Asia with particular emphasis on Myanmar and Vietnam.

In summary, it can be noted that Obama nominated foreign policy to «return to Asia» successfully implemented in Southeast Asia. In a relatively short period of time (2009-2011) US managed to position itself as a country that never left Southeast Asia and intends to act as a guarantor of peace and stability in the region.

***Keywords:** USA, Southeast Asia, Vietnam, the Philippines, Thailand, Singapore, Indonesia, Malaysia, military cooperation, a guarantor of peace and stability and others.*

Рецензенти: *Смолінський А., д-р іст. наук, проф.;*

Багмет М. О., д-р іст. наук, проф.